

ผลการใช้เกณฑ์วัดสีเขียว: ความรู้ เจตคติและความพึงพอใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียว

Results of Using Green Temple Criteria: Knowledge Attitude and Satisfaction of Green Temple

พระประเสริฐ เพชรโสม¹

Phraprasert Petchsom¹

¹ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

¹Ph.D. (Environmental Education), Valaya Alongkorn Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวของประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวแบ่งตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจ (2) ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการใช้เกณฑ์วัดสีเขียว โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว ที่วัดห้วยโป่ง อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสุ่มของ เครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 357 คน สุ่มตัวอย่างวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ (1) แบบสอบถามสอบถามความรู้และเจตคติเกี่ยวกับเกณฑ์วัดสีเขียว (2) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าที่และค่าเอฟ ผลการวิจัย พบว่า (1) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว ที่มี เพศและระดับการศึกษา ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว ที่มีอายุและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจ ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียวไม่แตกต่างกัน ส่วนเจตคติของประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว ที่มีเพศและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจ ต่างกัน มีเจตคติต่อเกณฑ์วัดสีเขียว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว ที่มี อายุและระดับการศึกษา ต่างกัน มีเจตคติต่อเกณฑ์วัดสีเขียวไม่แตกต่างกัน (2) ประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่อง เกณฑ์วัดสีเขียว มีความพึงพอใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียวอยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: เกณฑ์วัดสีเขียว, ความรู้, เจตคติและความพึงพอใจ

Abstract

The objectives of this research were to (1) compare knowledge and attitude on green temple criteria of people who had knowledge in sex, age, education and period of activity in temple (2) study the satisfaction of green temple criteria of people who had knowledge. This research is descriptive research. The samples were 357 people who had knowledge of green temple criteria in Huai Pong Sub district Nong Phai district Petchabun province. The samples were determined from Krejcie and Morgan table and randomized by purposive sampling. The instruments consisted of (1) questionnaire for knowledge and attitude test, (2) questionnaire for satisfaction of green temple criteria. Results

were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test (independent) and F-test (One-way ANOVA). The research findings were as follows: (1) Knowledge in green temple criteria of people who had knowledge with different sex and education were different significance at 0.01 and people who had knowledge with different age and period of activity in temple were not different. Attitude in green temple criteria of people who had knowledge with different sex and period of activity in temple were different significance at 0.01 and of people who had knowledge with different age and education were not different. (2) The satisfaction of green temple criteria of people who had knowledge was at a highest level.

Keywords: green temple criteria, knowledge, attitude and satisfaction

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความเสื่อมโทรม และถูกทำลายจากความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การนำเอาทรัพยากรมาใช้เพื่อสนองต่อการดำรงชีวิตของประชากรโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อการพัฒนาแหล่งที่อยู่อาศัย การสร้างปัจจัยที่จำเป็น การสร้างสังคมและเศรษฐกิจ ได้ทำลายทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น ป่าไม้ น้ำมัน สินแร่ต่างๆ เป็นจำนวนมาก จนโลกขาดความสมดุล สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงอยู่ของมนุษย์และ สิ่งมีชีวิตอื่น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ล้วนเป็นสิ่งสำคัญของการประกอบอาชีพและการพัฒนาประเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ จึงมีส่วนสำคัญในการรักษาสมดุลของโลกไว้ให้มีความเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตบนโลกมีองค์กรต่างๆ ที่ดำเนินกิจกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งองค์กรภาคเอกชน องค์กรภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ สำหรับประเทศไทย องค์กรที่ดำเนินการในเรื่องนี้มาโดยตลอดคือ วัดในพระพุทธศาสนา

วัดในอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นสถานที่สำหรับการใช้สอยที่เป็นประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนในชุมชนและผู้มีศรัทธาทั่วไปได้มาใช้เป็นสถานที่ให้การอบรมให้ความรู้ในวิชาชีพหลายแขนง เช่น ศิลปะลวดลาย รูปภาพ แหล่งรวมตำราแพทย์แผนไทย เป็นสถานที่ให้การส่งเสริมเรื่องของการบริหารบ้านเมืองและการปกครอง เป็นแหล่ง

รวมและเป็นที่พักทางด้านจิตใจของประชาชนทุกชนชั้น วัดจึงเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อประชาชนชาวพุทธมาตั้งแต่โบราณแทบทุกหมู่บ้านหรือทุกชุมชน มีการสร้างวัดและนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ให้มาอยู่จำพรรษาหรือพำนักพักอาศัยเพื่อการบำเพ็ญบุญกุศล การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและสืบสานประเพณีวัฒนธรรม การสร้างวัดในพระพุทธศาสนานั้น มีความสำคัญอยู่ 5 อย่าง ได้แก่ เป็นที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณร เป็นที่บวชเรียนศึกษาปฏิบัติธรรม เป็นที่ทำบุญบำเพ็ญกุศลของชาวบ้าน เป็นที่ชาวบ้านได้เข้ามาหาความสงบทางกายทางใจ เป็นศูนย์กลางสำหรับทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกันของชาวบ้าน วัดต้องสะอาดร่มรื่น มีการจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีความพร้อมที่จะให้บริการแก่ประชาชนที่เข้าวัดเพื่อบำเพ็ญกุศล เพราะการสร้างวัดเป็นการสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างวัดกับประชาชนในท้องถิ่น ที่ต้องการใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน เช่น ทำบุญขึ้นบ้านใหม่ บวชพระ และแต่งงาน (กรมอนามัย, 2556) อีกทั้งเป็นแหล่งรวมวัสดุอุปกรณ์ ของใช้ต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับชุมชน รวมทั้งเมื่อมีปัญหาความทุกข์ใจก็หันหน้าเข้าวัด พร้อมกับเป็นที่มาพบหรือการประชุมของประชาชน วัดจึงเป็นสถานที่ที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตพุทธศาสนิกชนชาวไทยจนแยกกันไม่ออก (นภาพร ทรัพย์โสภณ, 2551) ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำเกณฑ์วัดสีเขียวมาใช้ในการพัฒนาวัดให้มีความสะอาดร่มรื่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยใช้เกณฑ์วัดสีเขียวที่ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วม วัดส่งเสริมสุขภาพพุทธศาสนา กับสิ่งแวดล้อม และแนวคิดสิ่งแวดล้อมศึกษา มีหลักการ คือ การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การจัดการสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในวัด ที่ดำเนินการภายใต้องค์ประกอบและตัวชี้วัดของเกณฑ์ วัดสีเขียว จำนวน 5 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัด คือ (1) ด้านศาสนสถาน มี 9 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการพื้นที่ใช้ประโยชน์ของวัด (2) ด้านศาสนวัตถุ มี 9 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ภายในวัด (3) ด้านศาสนบุคคล มี 7 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการด้านการปกครองและการบริหารจัดการของวัด (4) ด้านศาสนธรรม 10 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการด้านการจัดการความรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ภายในวัด และ (5) ด้านศาสนพิธี 9 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ ในการจัดการด้านพิธีกรรมและกิจกรรมภายในวัด มาใช้ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในวัด โดยศึกษา ผลการใช้เกณฑ์วัดสีเขียวในด้าน ความรู้ เจตคติ ของประชาชนที่มาใช้ประโยชน์จากวัด โดยคำนึงถึง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตด้วยโดยเฉพาะการดำรงตนให้มีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นแบบอย่างที่ดี ให้แก่สังคมได้และครอบคลุมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในด้านกายภาพ ชีวภาพ การส่งเสริม การเรียนรู้ภายในวัด การปฏิบัติของผู้มาใช้ประโยชน์ภายในวัดรวมถึงการจัดการ ขยะมูลฝอยการรักษาความสะอาด การฉันท์อาหารหรือ ใช้สิ่งของของพระสงฆ์ วัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการเผยแพร่หลักธรรมคำสอน และการปฏิบัติที่ประชาชนเคารพศรัทธาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว ของประชาชน ที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว แบ่งตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่ใช้วัดประกอบศาสนกิจ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้เกณฑ์วัดสีเขียว ของประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่อง เกณฑ์วัดสีเขียว

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

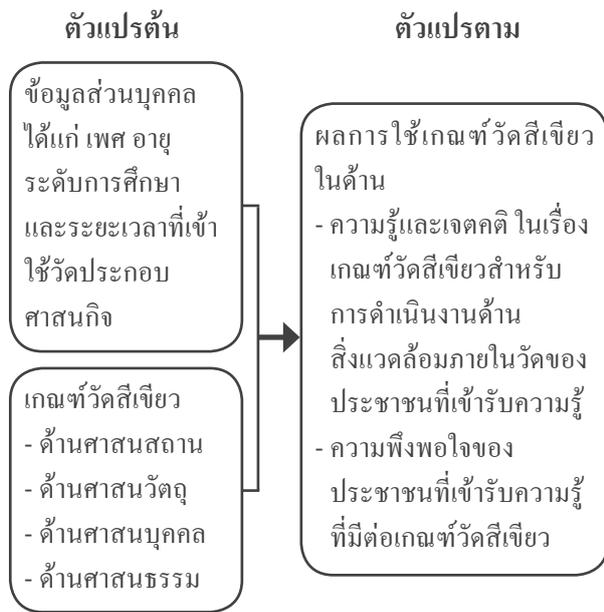
1. แนวคิดเรื่อง เกณฑ์วัดสีเขียว เกณฑ์วัดสีเขียว เป็นข้อกำหนดในการประเมินการดำเนินงานและกิจกรรม

สิ่งแวดล้อมของวัดในแต่ละด้าน เป็นเกณฑ์วัดความรู้ ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมและเจตคติของประชาชน และให้วัดทั่วไปนำเกณฑ์วัดสีเขียวนี้ไปใช้พัฒนาภายในวัด ให้มีความสะอาด ร่มรื่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้มีสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะการดำรงตนให้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สังคม ซึ่งเกณฑ์วัดสีเขียวนี้มีองค์ประกอบครอบคลุมทั้ง ในด้านกายภาพ ชีวภาพ การส่งเสริมการเรียนรู้ภายในวัด การปฏิบัติของผู้มาใช้ประโยชน์ภายในวัด การจัดการขยะมูลฝอย การรักษาความสะอาด การฉันท์อาหารหรือใช้สิ่งของของพระสงฆ์ วัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ และการส่งเสริม ให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงานซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีตัวบ่งชี้เป็นเกณฑ์กำหนด เกณฑ์วัดสีเขียว มี 5 องค์ประกอบ 44 ตัวชี้วัด คือ (1) ด้านศาสนสถาน มี 9 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการพื้นที่ใช้ประโยชน์ของวัด (2) ด้านศาสนวัตถุ มี 9 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ภายในวัด (3) ด้านศาสนบุคคล มี 7 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการด้านการปกครองและการบริหารจัดการของวัด (4) ด้านศาสนธรรม 10 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ในการจัดการด้านการจัดการความรู้และส่งเสริม การเรียนรู้ภายในวัด และ (5) ด้านศาสนพิธี 9 ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์ ในการจัดการด้านพิธีกรรมและกิจกรรมภายในวัด มาใช้ในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในวัด การนำเกณฑ์วัดสีเขียวไปใช้โดยการ ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุงวัด ตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ให้ได้ครบถ้วน ตามคู่มือและรายการของแบบ ตรวจสอบของเกณฑ์และตัวชี้วัดแต่ละข้อ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการศึกษาที่ก่อให้เกิดผล ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ได้รับทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ เจตคติและพฤติกรรม

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจเป็นแนวคิดที่อธิบายความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติความชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าในด้านต่างๆ ของคนนั้นๆ ความรู้สึกพึงพอใจเกิดขึ้น เมื่อบุคคลนั้นได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนเองต้องการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่เข้ารับการวัดสี่เขี้ยวเรื่อง เกณฑ์วัดสี่เขี้ยว ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เกณฑ์วัดสี่เขี้ยวต่างกัน
2. ประชาชนที่เข้ารับการวัดสี่เขี้ยวเรื่อง เกณฑ์วัดสี่เขี้ยว ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจต่างกัน มีเจตคติเกี่ยวกับเกณฑ์วัดสี่เขี้ยวต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน ที่มีอายุ 15 - 84 ปี ในตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัด เพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 5,560 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชน ที่เข้ารับการวัด เรื่อง เกณฑ์วัดสี่เขี้ยว ในตำบลห้วยโป่ง อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ กำหนดขนาดกลุ่ม ตัวอย่างจากตารางสุ่มของเคร์จซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970) ได้จำนวน 357 คน สุ่มตัวอย่างวิธีการสุ่ม

แบบเจาะจง (purposive sampling) จากประชาชน ที่มีอายุ 15 - 84 ปี ในตำบลห้วยโป่งที่เข้าทำกิจกรรมในวัดหรือ ใช้ประโยชน์จากวัด ให้ได้ 357 คน เพื่อให้ความรู้เรื่อง เกณฑ์วัดสี่เขี้ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์วัด สี่เขี้ยวเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 20 ข้อ ประเมิน ความสอดคล้องของข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.74 นำแบบวัดความรู้ความเข้าใจไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนในอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ นำผล การทดลองใช้มาหาคุณภาพของแบบวัดความรู้ความเข้าใจ เป็นรายข้อ ใช้วิธีการหาค่าอำนาจจำแนกโดยการวิเคราะห์ ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item - total Correlation) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกที่อยู่ ระหว่าง 0.20 - 0.80 ซึ่งแบบวัดความรู้ความเข้าใจมีค่า อำนาจจำแนกระหว่าง 0.25 ถึง 0.77 มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 นำแบบวัดความรู้ความเข้าใจมาหาค่าความ เชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1990) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.73

2. แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับเกณฑ์วัดสี่เขี้ยวเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967) 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ ประเมินความสอดคล้อง ของข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.74 นำแบบ วัดความรู้ความเข้าใจมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยวิธี การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach, 1990) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.73

3. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อเกณฑ์วัด สี่เขี้ยว จำนวน 10 ข้อ ประเมินความสอดคล้องของข้อ คำถามโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามข้อกำหนดจากประชากรได้ตามจำนวน 357 คน แล้วนัดหมายกำหนดการในการให้ความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมของวัด จำนวน 1 วัน

2. เก็บข้อมูลความรู้ความเข้าใจจากผู้เข้าร่วมความรู้ก่อนดำเนินการให้ความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว จากนั้นจึงดำเนินการชี้แจงให้ความรู้ในทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัดให้ครบถ้วน

3. เก็บข้อมูลความรู้ความเข้าใจและข้อมูลความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมความรู้ หลังดำเนินการให้ความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวแล้ว

4. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของข้อมูลความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และความพึงพอใจที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว ด้วยค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจและ เจตคติที่มีต่อเกณฑ์ วัดสีเขียว กับ ตัวแปรต้น เพศ โดยใช้สถิติ t - test (independent) และ วิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนความรู้

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวกับเพศของประชาชน

รายการเปรียบเทียบ	ชาย		หญิง		df	t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	SD			
ความรู้ความเข้าใจ	13.81	2.68	14.63	2.99	356	-2.72*	0.00
เจตคติ	4.17	0.40	4.29	0.40	356	2.75*	0.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, $t_{0.01,356} = 2.33$

จากตารางที่ 1 พบว่าประชาชนเพศชายกับเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อเกณฑ์วัดสีเขียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวกับตัวแปรต้นระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจ โดยใช้สถิติ F - test (One Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. เกณฑ์วัดสีเขียว มีหลักการคือ เพื่อส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดี การดำรงตนให้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการเรียนรู้ภายในวัด การปฏิบัติของผู้มาใช้ประโยชน์ภายในวัด และการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เกณฑ์วัดสีเขียว ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์วัดสีเขียวมาเผยแพร่แนะนำเป็นความรู้แก่ประชาชนที่มาประกอบศาสนกิจหรือทำกิจกรรมในวัดห้วยโป่งเป็นข้อเสนอแนะในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมระเบียบปฏิบัติและกิจกรรมภายในวัด ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว พบว่าประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษา ต่างกันมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่มีอายุและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจที่ต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว ไม่แตกต่างกัน ในด้านเจตคติของประชาชนที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีเจตคติที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจต่างกัน มีเจตคติที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวแตกต่างกัน

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจและเจตคติ ที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวเกี่ยวกับอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่เข้าใช้วัด ของประชาชน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ความรู้ความเข้าใจ กับ อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	2	13.80	4.60	1.03	0.38
ภายในกลุ่ม	354	1,575.77	4.40	-	-
รวม	356	1,589.57	-	-	-
ความรู้ความเข้าใจ กับ ระดับการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	17.63	8.82	5.56*	0.00
ภายในกลุ่ม	354	2,915.53	8.23	-	-
รวม	356	2,933.16	-	-	-
ความรู้ความเข้าใจ กับ ระยะเวลาที่เข้าใช้วัด					
ระหว่างกลุ่ม	2	13.10	6.55	1.47	0.23
ภายในกลุ่ม	354	1,576.46	4.45	-	-
รวม	356	1,589.56	-	-	-
เจตคติ กับ อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	3	38.94	12.98	1.58	0.19
ภายในกลุ่ม	353	2,894.23	8.20	-	-
รวม	356	2,933.17	-	-	-
เจตคติ กับ ระดับการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	3	132.47	44.15	5.66*	0.00
ภายในกลุ่ม	353	2,800.69	7.93	-	-
รวม	356	2,933.16	-	-	-
เจตคติ กับ ระยะเวลาที่เข้าใช้วัด					
ระหว่างกลุ่ม	2	38.45	12.82	2.92	0.34
ภายในกลุ่ม	354	1,551.11	4.40	-	-
รวม	356	1,589.56	-	-	-

$p > 0.05$, $F_{0.05, 3, 353} = 4.54$

จากตารางที่ 2 พบว่าประชาชนที่เข้ารับความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวในแต่ละกลุ่มอายุ มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติ เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่เข้ารับความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวในแต่ละระดับการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่

เข้ารับความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวที่มี ระยะเวลาที่เข้าใช้วัด ประกอบศาสนกิจในระยะเวลาที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว ไม่แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่เข้ารับความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว มีความพึงพอใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียว ในระดับมากที่สุด

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียวต่อการใช้เกณฑ์วัดสีเขียว

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านศาสนสถาน			
1.1 วัดได้จัดให้มีแผนผังวัดและจัดแบ่งพื้นที่ภายในวัดให้ชัดเจนในการทำประโยชน์ใช้สอยได้อย่างเหมาะสม	4.78	0.42	มากที่สุด
1.2 วัดได้ตกแต่งสถานที่และจัดวางสิ่งของที่จำเป็นใช้สอยให้เป็นระเบียบ และถูกสุขลักษณะ	4.70	0.47	มากที่สุด
1.3 วัดได้อำนวยความสะดวกในการจัดให้มีสถานที่จอดรถและเส้นทางจราจรตามสภาพพื้นที่	4.35	0.49	มาก
1.4 การมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในวัด	4.17	0.39	มาก
1.5 การดูแลรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้สะอาด สวยงามและถูกสุขลักษณะ อย่างสม่ำเสมอ	4.35	0.49	มาก
1.6 วัดมีระเบียบและข้อปฏิบัติของผู้อยู่อาศัย	4.87	0.34	มากที่สุด
1.7 วัดมีความร่มรื่นและสงบร่มเย็น	4.78	0.42	มากที่สุด
1.8 วัดได้จัดให้มีลานส่งเสริมสุขภาพควบคู่กับลานธรรม	4.22	0.42	มาก
1.9 วัดจัดให้มีสวนสมุนไพรไว้ในบริเวณวัดเพื่อเป็นพื้นฐานของการรักษาเป็นยาสมุนไพร และเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน	4.35	0.49	มาก
รวมด้านศาสนสถาน	4.51	0.22	มากที่สุด
2. ด้านศาสนวัตถุ			
2.1 การสร้างศาสนวัตถุที่ถูกต้องตามกฎระเบียบมหาเถรสมาคม	4.74	0.45	มากที่สุด
2.2 ลักษณะการสร้างอาคารสถานที่เน้นความแข็งแรง เหมาะแก่การใช้ประโยชน์และประหยัด	4.78	0.42	มากที่สุด
2.3 การทำความสะอาดอุปกรณ์เครื่องใช้ ที่จำเป็น	4.57	0.51	มากที่สุด
2.4 มีการแยกของใช้ออกให้เป็นหมวดหมู่ด้วยการทำบัญชีสิ่งของ	4.78	0.42	มากที่สุด
2.5 การทำความสะอาดสถานที่ที่มีการตรวจสอบดูแลการจัดสิ่งสกปรกอยู่เป็นประจำ	4.87	0.34	มากที่สุด
2.6 การดูแลความสะอาดห้องน้ำห้องสุขา ให้ถูกสุขลักษณะ	4.83	0.39	มากที่สุด
2.7 การดูแลรักษาความสะอาดภาชนะที่กักเก็บน้ำไว้ดื่มกิน	4.74	0.45	มากที่สุด
2.8 การจัดการน้ำเสียที่เกิดจากการกระทำของผู้อยู่อาศัยและการทำกิจกรรมของวัด	4.52	0.51	มากที่สุด
2.9 ที่เผาศพและการจัดเก็บเศษวัสดุพร้อมกับเศษอัฐิ ควรมีที่ทิ้งให้เป็นที่เป็นทาง	4.83	0.39	มากที่สุด
รวมด้านศาสนวัตถุ	4.74	0.23	มากที่สุด

รายการประเมิน	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
3. ด้านศาสนบุคคล			
3.1 วัดมีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารจัดการวัด	4.39	0.50	มาก
3.2 วัดมีข้อบังคับ ระเบียบในการปกครองภายในวัดชัดเจน	4.17	0.39	มาก
3.3 วัดตั้งกองทุนสวัสดิการพระภิกษุสามเณรเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงาน และกองทุนฌาปนกิจของพระภิกษุภายในวัดหากพระภิกษุเจ็บป่วยก็ช่วยได้	4.30	0.47	มาก
3.4 วัดแต่งตั้งไวยาวัจกรตามกฎหมาย ตามกฎหมายอาตราศมาคม	4.52	0.51	มากที่สุด
3.5 วัดแต่งตั้งกรรมการบริหารงานวัด เพื่อช่วยในการแบ่งเบาภาระเจ้าอาวาส	4.39	0.50	มาก
3.6 วัดมีการแต่งตั้งมรรคทายก (ทายก) ให้ถูกต้องอย่างเป็นทางการ	4.39	0.50	มาก
3.7 วัดแต่งตั้งบุคลากรให้ทำหน้าที่เฉพาะ มีหน้าที่ในการดูแล เรื่องเกี่ยวกับการเผาศพในวัด	4.17	0.39	มาก
รวมด้านศาสนบุคคล	4.34	0.29	มาก
4. ด้านศาสนธรรม			
4.1 วัดจัดการเรียนการสอนธรรมและปริยัติธรรมให้แก่พระภิกษุสามเณร และสอนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนนักศึกษาและประชาชนทั่วไปภายในวัด หรือจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ศีลธรรม	4.61	0.50	มากที่สุด
4.2 จัดให้มีโครงการปฏิบัติธรรมแก่ภิกษุสามเณรและบุคลากรภายในวัด	4.83	0.39	มากที่สุด
4.3 จัดทำแผ่นป้ายคติธรรมไว้ตามต้นไม้ที่อยู่ในบริเวณวัด	4.91	0.29	มากที่สุด
4.4 วัดมีห้องสมุดหรือมุมหนังสือ เป็นแหล่งเรียนรู้ศูนย์กลางชุมชน เป็นการพัฒนาชุมชนและเป็นแนวทาง การเผยแผ่พระพุทธศาสนา	4.91	0.29	มากที่สุด
4.5 จัดตั้งโรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุ	4.78	0.42	มากที่สุด
4.6 มีการเผยแผ่ธรรมะ โดยการใช้สื่อต่างๆ	4.57	0.51	มากที่สุด
4.7 จัดตั้งกองทุนการศึกษาของพระภิกษุสามเณรและสนับสนุนในเรื่องของอุปกรณ์การศึกษา	4.39	0.50	มาก
4.8 จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ศีลธรรม	4.83	0.39	มากที่สุด
4.9 วัดจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพให้แก่ประชาชนในชุมชน	4.78	0.42	มากที่สุด
4.10 วัดสนับสนุนกองทุนการศึกษาให้โรงเรียนและนักเรียนในชุมชน วัดประชานารุง	4.74	0.50	มากที่สุด
รวมด้านศาสนธรรม	4.73	0.16	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.58	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่เข้ารับการรู้เรื่องเกณฑ์วัดสี่เขียวมีความพึงพอใจต่อเกณฑ์วัดสี่เขียวด้านศาสนสถาน ด้านศาสนวัตถุ และด้านศาสนธรรม ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านศาสน

บุคคล มีความพึงพอใจในระดับมาก หากมองในภาพรวมของความพึงพอใจต่อเกณฑ์วัดสี่เขียวแล้ว พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อเกณฑ์วัดสี่เขียว ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ความรู้ความเข้าใจและเจตคติของประชาชนที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว พบว่าประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจต่อเกณฑ์วัดสีเขียวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ส่วนประชาชนที่มีอายุและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจที่ต่างกัน จะมีความรู้ความเข้าใจมีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการดำเนินงานตามเกณฑ์วัดสีเขียวได้กำหนดกิจกรรมการบริหารจัดการไว้ให้ดำเนินการเสริมสร้างความรู้ให้กับผู้ที่เข้าร่วมทำกิจกรรมในวัดไว้เหมาะสม ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษาและระยะเวลาที่เข้าใช้วัดประกอบศาสนกิจ ต่างกัน มีเจตคติต่อเกณฑ์วัดสีเขียวแตกต่างกัน เนื่องจากผู้ที่เข้าทำกิจกรรมในวัดที่มีระดับการศึกษาที่สูงและเข้าร่วมทำกิจกรรมในวัดจำนวนหลายครั้งกว่าย่อมมีความเข้าใจในเหตุผลของตัวชี้วัดได้ดีกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ออร์แคน เทรา และคามาโซ (Alcantara & Miguel, 2004) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเจตคติของนักเรียนต่อการสอนหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเตรียมความพร้อมด้านเกษตรกรรม เม็กซิกัน ผลการวิจัย พบว่า เพศ อายุ และที่อยู่อาศัย ไม่ว่าจะ เป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ ภาคกลาง และภาคเหนือ มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เจตคติที่มีต่อเศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีการใช้ผลิตภัณฑ์ สารเคมี และการคำนวณต้นทุนทางสังคม และยังพบว่า นักเรียนมัธยมปลายที่เรียนในโรงเรียนเตรียมความพร้อมด้านเกษตรกรรมเป็นผู้ที่ใส่ใจในการหาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของแบรดลีย์ (Bradley, 1996) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลเชิงทดลองเกี่ยวกับหลักการวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และผลที่มีต่อความรู้สึกและเจตคติด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมในเท็กซัส พบว่า การเปลี่ยนแปลงความรู้และเจตคติ และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติทำให้เกิดเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมในทางบวกมากขึ้น มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น และยังพบว่า ความรู้กับเจตคติด้านสิ่งแวดล้อมมีสหสัมพันธ์สูง และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของโบรแกน (Brogen, 1992) ที่ได้ศึกษาผลของบรรยากาศในองค์กรและการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ ความรู้ เจตคติและ

พฤติกรรมของผู้เรียนภายหลังการมีส่วนร่วมในการอบรม ความปลอดภัยทางวิถีทัศนแบบปฏิสัมพันธ์ พบว่า อิทธิพลของสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับผลลัพธ์สุดท้ายของการอบรม ผลกระทบของวิถีทัศนแบบปฏิสัมพันธ์ในฐานะเป็นสื่อในการอบรม และกระบวนการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในการฝึกอบรม ระดับการสนับสนุน จากสภาพแวดล้อมในการทำงานและพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างของเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา มีผลกระทบต่อผลลัพธ์สุดท้ายของการเรียนรู้ ผู้เรียนทั้งหมดได้รับผลกระทบ โดยการฝึกอบรมโดยไม่คำนึงถึงอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน หรือประสบการณ์ฝึกอบรมเดิม โครงการวิถีทัศนแบบปฏิสัมพันธ์มีผลกระทบต่อผลลัพธ์สุดท้ายของการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญ

2. การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียว พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อเกณฑ์วัดสีเขียวอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกณฑ์วัดสีเขียวเป็นเกณฑ์ที่มีคุณภาพดี สามารถนำมาใช้ได้จริง ประชาชนที่เข้ามาทำกิจกรรมในวัดได้เห็นประโยชน์จริง และมีความพึงพอใจมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ วิทยา อารีราษฎร์ (2549) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วยแบบอัจฉริยะและมีส่วนร่วมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับสูงที่สุด และสอดคล้องกับ พงศ์พันธ์สุนทรชัย (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมการจัดการขยะสำหรับผู้นำองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บังคับการบริหารส่วนตำบลต่อรูปแบบการฝึกอบรมในทุกกิจกรรมมีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เกณฑ์วัดสีเขียว มีหลักการคือ การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมการเรียนรู้ภายในวัด หากจะนำไปใช้จำเป็นต้องมีที่ประชาชนผู้เข้ามาทำกิจกรรมภายในวัด ต้องรู้และเข้าใจในรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ พร้อมทั้งสามารถเตรียมสถานที่และพื้นที่สำหรับการดำเนินงานได้

1.2 ในการให้ความรู้เรื่องเกณฑ์วัดสีเขียว
จำเป็นอย่างไรต้องมีการชี้แจงให้เข้าใจและตั้งเป็นระเบียบ
กฎเกณฑ์ขึ้นใช้ในวัด

1.3 อาจนำเกณฑ์วัดสีเขียวนี้ไปปรับใช้กับ
องค์กรอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิธีการให้ความรู้เรื่อง

เกณฑ์วัดสีเขียว เพื่อให้ประชาชนรู้และเข้าใจอย่าง
กว้างขวาง และให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง พร้อมทั้ง
หาคุณภาพและประสิทธิภาพของเกณฑ์วัดสีเขียว ตามที่
ผู้วิจัยสนใจ

2.2 อาจนำเกณฑ์วัดสีเขียวนี้ไปศึกษากับกลุ่ม
ประชากรในลักษณะอื่นเช่น บุคลากรวัยทำงาน นักท่องเที่ยว
ว่ามีผลการศึกษาด้าน ความรู้ความเข้าใจ และเจตคติต่อ
เกณฑ์วัดสีเขียวอย่างไร

References

- Alcantara, C., & Miguel, D. (2004). A Study of student attitudes regarding environmental economics curriculum in Mexican agricultural preparatory school preservation and exploitation of natural. *Dissertation Abstracts International*, 65(6), 2070 - A.
- Arreerard, W. (2006). The Development of the Collaborative Intelligent Computer-Assisted Instruction Model Using Computer Network (CICAI Model). Ph. D. Thesis in Computer Study, King Mongkut's University of Technology North Bangkok. (in Thai)
- Bradley, J. C. (1996). Experimental evaluation of environmental science curriculum and it's effects on Texas secondary school student, environmental knowledge and attitudes, *Dissertation Abstracts International*, 57(1), 84 - A.
- Brogan, P. A. (1992). The Effects of Organizational and Learning Climate and Change In Perception of Environment on Learners' Knowledge, Attitude, and Behavior After Participation in an Interactive Video Safety Training Program. *Dissertation Abstracts International*. 67(5), 206 - A.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper & Row.
- Department of Health. (2013). A guide to health promotion in 2013. Bangkok: Author. (in Thai)
- Krejcic, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. New York: Wiley & Son.
- Soonthornthum, P. (2010). Training development for garbage management for chief of subdistrict administrative organization in Nong Khai province. Ph. D. Thesis in Environmental Education, Mahasarakham University. (in Thai)
- Subsopa, N. (2008). Environmental management for temple: A case study on Tha Kha Rong temple, Phranakornsri Ayutthaya province and Chonlaprathan Rangsarit temple, Nontaburi. Master of Buddhism Thesis, Mahidol University. (in Thai)

